

Sygn. akt IV Ka 474/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2014 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Sławomir Gosławski (spr.)

Sędziowie SO Tomasz Ignaczak

del. SR Robert Sobczak

Protokolant sekr. sądowy Agnieszka Olczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Violetty Włodarczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2014 roku

sprawy **B. B.**

oskarżonego z art. 178 a § 1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Opocznie

z dnia 6 czerwca 2014 roku sygn. akt II K 150/14

na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk, art. 438 pkt 4 kpk, art. 635 kpk, art. 627 kpk

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że

- na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt 3 kk orzeka w stosunku do oskarżonego B. B. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 1 (jednego) roku;

- na podstawie art. 63 § 2 kk na poczet orzeczonego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych zalicza oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 28 lutego 2014 roku;

- w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

- zasądza od oskarżonego B. B. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20,00 (dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt *IV Ka 474/14*

UZASADNIENIE

B. B. został oskarżony o to, że:

w dniu 28 lutego 2014 roku w miejscowości O., woj. (...) będąc w stanie nietrzeźwości /0,51 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu/ kierował samochodem marki O. (...) o nr rej. (...) w ruchu lądowym, tj. o czyn z art. 178a § 1kk

Sąd Rejonowy w Opocznie. wyrokiem z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie II K 150/14:

1. na podstawie art.66par.1kk, art.67par.1kk postępowanie karne wobec B. B. warunkowo umarzył na okres próby 2 lata.
2. na podstawie art.67par.3kk orzekł od B. B. świadczenie pieniężne w kwocie 600 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.
3. wymierzył B. B. opłatę w kwocie 60 złotych i zasądził od niego tytułem kosztów postępowania w sprawie kwotę 90 złotych

Powyższy wyrok na niekorzyść oskarżonego zaskarżył prokurator.

Wyrokowi zarzucił na podstawie art. 438 pkt.3 kpk błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia a polegający na uznaniu, że stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu zarzucanego oskarżonemu nie jest znaczny, co w konsekwencji spowodowało niesłuszne warunkowe umorzenie postępowania karnego na okres próby 2 lat i orzeczenie wobec oskarżonego B. B. jedynie środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości 600 zł

W konkluzji wnosił o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelację należy ostatecznie uznać za częściowo zasadną.

Na wstępie należy podnieść, iż sąd I instancji prawidłowo ustalił sprawstwo oskarżonego, które w skardze apelacyjnej nie jest kwestionowane; nie musi być więc przedmiotem szczegółowych rozważań sądu okręgowego. Ponadto do czynu przypisanego oskarżonemu sąd ten zastosował właściwą kwalifikację prawną.

Zarzut rażącej niewspółmierności kary jako zarzut z kategorii ocen można zasadnie podnosić, gdy kara (zastosowana reakcja karna), jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy – innymi słowy, gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą. Odnosi się to również do środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów. W związku z tym niewspółmierność kary zachodzi wówczas, gdy suma zastosowanych kar i innych środków, wymierzonych za przypisane przestępstwo, nie odzwierciedla należycie stopnia społecznej szkodliwości czynu i nie uwzględnia w wystarczającej mierze celów kary.

W tym kontekście należy stwierdzić, iż:

- stan nietrzeźwości sprawcy nie był wysoki (0, 51 mg/l) i nie powodował u niego znacznego upośledzenia czynności psychofizycznych; przebyta w tym stanie samochodem trasa nie była nadmiernie długa;
- oskarżony nie był uprzednio karany, co wskazuje na incydentalność inkryminowanego mu zachowania;
- B. B. wyraził skruchę, obecnie ma ograniczenia zawodowe związane z zatrzymaniem prawa jazdy.

Zmiana wysokości orzeczonej kary (reakcji karnej) mogłaby w wyniku postępowania odwoławczego nastąpić jedynie wówczas, gdyby kara ta jawiła się jako „rażąco niewspółmierna”. Owa niewspółmierność w ustawie została poprzedzona określeniem „rażąca”, co wyraźnie zaostrza kryterium zmiany wyroku z powodu czwartej podstawy odwoławczej. Określenie „rażąca” należy bowiem odczytywać dosłownie i jednoznacznie jako cechę kary, która istotnie przez swą niewspółmierność razi (oślepia). Nawet gdyby zastosowana reakcja kara jawiła się sądowi odwoławczemu jako niewspółmierna, odnosząc to do badanego przypadku - nawet jako łagodna, nie mogłoby to prowadzić do podwyższenia kary, gdyby ta niewspółmierność nie miała charakteru rażącego.

Na przyjęcie - społecznej szkodliwości tego czynu i stopnia zawinienia - nieznacznego stopnia wskazują jego okoliczności. Warunkowe umorzenie postępowania może być stosowane do drobnych przestępstw. Do takich należy typ czynu zabronionego z art. 178a § 1 kk. Dodatkowo powyższe okoliczności, jak i wymienione w zaskarżonym wyroku wskazują, iż wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne. Szczegółowe przesłanki dotyczące sprawcy uzasadniają postawioną wobec niego dodatnią prognozę kryminologiczną. Postawy oskarżonego są z punktu widzenia przyjętego przez porządek prawny systemu aksjologicznego - pozytywne i nie ma potrzeby ich korygowania poprzez wymierzenie mu kary.

Ma jednak rację prokurator, iż zastosowana w zaskarżonym wyroku reakcja karna nie jest pełna, albowiem sąd nie orzekł wobec oskarżonego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów.

Oskarżony naruszył podstawową zasadę bezpieczeństwa w ruchu drogowym zakazującym prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości.

W jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślano, że ratio legis zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych stanowi wykluczenie z ruchu drogowego takich kierowców, którzy wykazali, że zagrażają bezpieczeństwu w komunikacji.

Obowiązek orzeczenia wobec nietrzeźwego sprawcy przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, uczestniczącego w ruchu, środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych albo pojazdów mechanicznych określonego rodzaju, ściśle sprzęgnięty jest z celem, jaki zakaz ten ma realizować. Chodzi najpierw o cele, które zakaz ma osiągnąć wobec oskarżonego, przede wszystkim cele zapobiegawcze, wysunięte przed cele wychowawcze. Taka hierarchia celów została przyjęta przez ustawodawcę także przy orzekaniu środków karnych (zob. art. 56 kk w zw. z art. 53 § 1 kk).

Jasne jest więc, że zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych służy faktycznemu, czasowemu wyeliminowaniu z ruchu jako kierowców tych osób, które dopuściły się przestępstwa wymienionego w art. 42 § 1 kk będąc m.in. w stanie nietrzeźwości.

Dlatego zaniechanie orzeczenia przez sąd rejonowy w zaskarżonym wyroku przedmiotowego zakazu jest wyrazem nadmiernie łagodnej reakcji karnej i nieuzasadnionej pobłażliwości dla sprawcy. Zakaz prowadzenia pojazdów, jako środek karny może pełnić wszystkie funkcje penalne. Na plan pierwszy wysuwa się jednak funkcja indywidualnoprewencyjna. Orzeczonego zakazu ma uniemożliwić sprawcy ponowne popełnienie przestępstwa tego samego rodzaju, a jednocześnie wyeliminować go na pewien czas z ruchu drogowego. Ponadto w pewnym zakresie może on realizować funkcję wychowawczą, uświadamiając sprawcy niedopuszczalność jazdy pod wpływem alkoholu. Natomiast generalnoprewencyjny mechanizm oddziaływania zakazu prowadzenia pojazdów polega przede wszystkim na wzbudzeniu obawy u potencjalnych sprawców. Powoduje on także zrodzenie przekonania o nieopłacalności przestępstw skutkujących orzeczeniem zakazu i potrzebie przestrzegania przepisów ruchu drogowego.

Z tych względów sąd okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzekł w stosunku do oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 1 roku, uznając, że w tej wysokości jest dostosowany do wagi czynu, sylwetki sprawcy i razem z innymi rozstrzygnięciami zawartymi w wyroku tworzy spójną reakcję karną pozwalającą na osiągnięcie wobec oskarżonego celów w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej.

Z tych względów sąd okręgowy orzekł, jak w sentencji; o wydatkach za postępowanie odwoławcze rozstrzygnął na podstawie przepisów powołanych w wyroku.